І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 158 ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 158. VOL. LXIV.

ПАЛАТА ЗМЕНШИЛА ВИДАТКИ НА ДОПОМОГУ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ЗАКЛИКИ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Палата Репрезентантів схвалила в четвер, 15-го серпня, законопроєкт в справі американської допомоги чужим країнам, — приймаючи при цьому пропозицію своєї бюджетової підкомісії та зменшуючи пропоновану на ту ціль урядом суму на 809,650,000 долярів. Законопроєкт схвалено більшістю 252 голосів проти 130 та переслано до Сенату. Схвалений законопроєкт уповноважнює уряд видати 3,191,810,000 долярів на продовжування програми взаємної безпеки в 1958 році. Безпосередньо перед схваленням цього законопроєкту, Палата Репрезентантів відкинула більшістю 254 проти 129 голосів видвигнену республиканцями пропозицію на схвалення додаткових 715,-000,000 долярів видатків у формі позичок на військову і оборонну допомогу та на господарський розвиток. Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт із сильним обмеженням фондів на закордонну допомогу, не зважаючи на великі зусилля уряду і зокрема президента Айзенгавера, щоб дістати повну, вимагану ред... перед голосуванням редньо перед голсуванням Президент звертався до законодавців та до народу, звертаючи увагу на важливість схвалення урядових пропозицій в цій справі, узалежнюючи від того „мир, безпеку і добробут" З'єдинених Держав. Саме тоді, як відбувалась сесія бюджетової комісії, що запропонувала зменшення видатків, з Білого Дому опубліковано заяву, в якій сказано: „Президент глибоко занепо-„Президент глибоко занепокоєний (від на закордонну допомогу.) У переконанні, що в це гливоко вмішані національні інтереси цієї країни, він сподівається, що кінцева конгресова акція приверне суму, схвалену Конгресом учора." Проте, повний бюджетовий комітет, що складається з 50 осіб, схвалив рекомендації своєї підкомісії та передав їх Палаті. Уряд вимагав на ті цілі 3,367,083,000 долярів, що їх принципово схвалив Конгрес попереднього дня, та 634,-377,000, що були схвалені раніше, що давало разом суму 4,001,4460,000 долярів. В урядових і республіканських колах сподіваються, що бодай частину цієї суми, на яку скорочено урядові пропозиції, — приверне ще Сенат.

ЗДА запевняють Канаду в справі секретних інформацій

Вашингтон. — Державний Департамент запевнив уряд Канади, що в майбутньому він постарається задержати в секреті всі ті інформації, що їх одержує тепер порядком обміну від канадійських властей. Інформації відносяться головно до справ безпеки. Запевнення передано канадійському амбасадорові в окремій дипломатичній ноті, яка — згідно з пресовими коментарями — мала б „закрити чорну сторінку в історії відносин між ЗДА і Канадою". Нота із цим запевненням є спізненим відгомоном голосної справи канадійського амбасадора в Каїро, Герберта Нормана, який в квітні ц. р. поповнив самогубство після того, як сенатська комісія внутрішньої безпеки в ЗДА виявила передані їй з досі не виявленого джерела секретні інформації, що Нормана підозрівається в шпигунстві на користь Совєтів. Ці інформації та підозріння дістали американські урядові агенції порядком обміни таких інформацій між канадійською поліцією та Федеральним Бюром Інвестигацій, але досі не виявлено, яким чудом ця інформація опинилась в руках сенатської комісії та була подана до публічного відома. Це було викликало гострі суперечності між урядами обидвох сусідніх країн, і цю справу мала б остаточно ліквідувати теперішня американська нота із запевненнями для канадійського уряду, що в майбутньому всі таємні інформації будуть справді задержані в секреті.

Сенатська Бюджетова Комісія погодилася на асигнування 600,000 дол. на поборювання азійської інфлюенци

Вашингтон. — Сенатська бюджетова комісія затвердила в четвер 15 серпня проєкт закону про асигнування додаткових 1,700.000.000 дол. для Служби Публічного Здоров'я, в тому 600.000 дол. на поборювання занесеної до ЗДА пошесті азійської інфлюенци. Як повідомляють з Ню Йорку, на тамошньому терені встановлено уже 8 безсумнівних випадків азійської інфлюенци. Все це студенти, що прибули до ЗДА літаком дня 8 серпня. Під теперішню пору в лябораторіях відбувається перевірка 29 випадків здогадної інфлюенци, що нею захворіли 29 пасажирів, здебільша студенти, прибулих до ЗДА кораблем дня 13 серпня ц. р. В більшости з них не було ніякої гарячки і деяких з-поміж них уже звільнено з шпиталів. Наявність азійської інфлюенци можна ствердити тільки з допомогою лябораторійних спроб, які тривають майже цілий тиждень. Проявляється азійська інфлюенца болем горла, болями в ногах і в спині, гарячкою, кашлем, загальним ослабленням і болем у м'язах. Температура підноситься звичайно до 101 або 102 ступнів і гарячка тривас від 24 до 48 годин. В тяжчих випадках температура може піднестися і до 103 або і до 104 ступнів.

Досягнуто компромісу в справі нового закону про іміграцію

Вашингтон. — Сенатська правнича комісія після розгляду нового, запропонованого урядом, проєкту закону в справі іміграції, узгіднила ставлення представників обидвох конгресових партій до окремих постанов цього закону. В загальному комісія не перевела ширшої ревізії Президентового законопроєкту, але полегшила видатно різні обмеження, обов'язуючі згідно з постановами дотеперішнього Акту Волтера-МекКаррена.— Акту Волтера-МекКаррена.— Законопроєкт про іміграцію перейде під розгляд Конгресу ще на протязі найближчого тижня і має бути вирішений перед тим, заки Конгрес роз'їдеться. Разом із проєктом Президента правнича комісія почала розглядати теж і проєкт іміграційного закону запропонований Френсісом Е. Волтером, співавтором іміграційного Закону з 1953 р. 15 голосами проти 11 комісія відкинула пропозицію Президента, щоб признати право постійного перебування у ЗДА 25,000 мадярських імігрантів, допущених до ЗДА після повстання на Мадярщині. Так же само комісія не взяла до уваги вимоги през. Айзенгавера, щоб невикористані квоти для іміграції із Західньої і Північної Европи ужито для збільшення іміграції з південних і південно-східніх европейських країн. Згідно з обидвома проєктами іміграційного закону (сенатський і Палати Репрезентантів) більшість іміграційних квот з Европи (в цілому 154,657) обмежено до північно- і західньо-европейських країн. Правнича комісія вирішила рекомендувати низку полегш таких, як наприклад, допущення до ЗДА необмеженого числа сиріт із союзних під час війни країн, допущення родин і кревних тих імігрантів, які прибули вже до ЗДА на основі Акту про допомогу втікачам, дозвіл на імігрування 27 тисяч спеціялістів та інш.

Сенатська Комісія затвердила номінацію МекЕлроя на становище секретаря оборони

Вашингтон. — Сенатська комісія для справ збройних сил затвердила одноголосно призначення Нейла Г. МекЕлроя на становище секретаря оборони. Затвердження відбулося у четвер 15 серпня після короткого переслухання, на якому МекЕлрой поінформував членів комісії про свої бизнесові справи і склав заяву, що він збувається всіх своїх акцій й інтересів, задержуючи тільки становище президента у компанії Проктер енд Гембл. Вона продукує мило і предсідник комісії ствердив, що продаж продуктів цієї компанії для збройних сил ЗДА не колідуватиме із становищем секретаря оборони тимбільше, що ці торговельні трансакції не є єдиними, які вдержує компанія. Обов'язки секретаря оборони перейме МекЕлрой від Чарлза Е. Вилсона щойно за місяць і до того часу він має впорядкувати свої бизнесові справи й ознайомитися частинно з урядуванням у департаменті оборони. МекЕлрой, який належить до республіканської партії, заявив, що буде залишатися на становищі секретаря оборони до 1960 року, так довго, як цього бажатиме Президент.

Американській пошті загрожує однобільйоновий дефіцит

Вашингтон. — Генеральний поштмайстер ЗДА Артур Е. Соммерфілд сповістив компетентні урядові і конгресові чинники, що його департаментові загрожує ще на протязі цього фіскального року дефіцит у сумі одного більйона долярів. До цього неминуче прийде, якщо Конгрес ухвалить підвищення заробітної платні для поштових службовців і робітників і не переведе водночас із цим ухвалення законопроєкту про підвищення поштових оплат, запроєктованих урядом (4 центи за листа, 7 центів за летунський лист, три центи за поштові листівки і відповідні збільшені оплати для інших кляс поштових посилок). Щодо підвищення платні поштовим робітникам, то президент Айзенгавер ствердив категорично, що він покладе своє вето проти всіх спроб у тому напрямку. Своє негативне ставлення до справи підвищень заробітної платні Президент обґрунтовує загрозою поглиблення інфляції. Загроза велетенського дефіциту в поштовому департаменті не є нічим новим в цій ділянці, бо в минулому фіскальному році дефіцит пошти досяг суми 650 мільйонів. Якщо б Конгрес ухвалив законопроєкт про підвищення поштових оплат, то передбачений дефіцит міг би бути зменшений до 269 мільйонів долярів. Це був би найнижчий поштовий дефіцит на протязі десятиліть. У справі протидіяння цьому дефіцитові конферував Соммерфілд з представниками Сенату і Палати Репрезентантів. Палата уже минулого року прийняла уже законопроєкт про підвищення платень поштовим робітникам, що мало б коштувати державу 317.000.000 дол. річно. Так же само прийняла Палата вже цього року законопроєкт про підвищення поштових оплат. Але ні один ні другий проєкти не були ще розглянені Сенатом, який у своїй більшості ставиться негативно до справи підвищення поштових оплат.

У британській Гвіяні перемагають комуністи

Джорджтовн (Британська Гвіяна). — У всенародних виборах, проведених у понеділок цього тижня, що мали на меті обрання 14 представників до Леґіслятивної Ради Британської Гвіяни, видатну перемогу здобула керована комуністами Народна Прогресивна Партія під проводом д-ра Чеґґі Яґана, комуніста східньо-індійського походження. На всіх 14 призначених для вибору мандатів партія Яґана здобула дев'ять. Все ж таки, це не дасть комуністам виключної контролі в політичному і державному житті країни, бо британський губернатор сер Патрик Ренісон має можливість призначити відповідну кількість репрезентантів до Леґіслятивної Ради і цим спаралізувати впливи комуністів, навіть в тому випадку, якщо б він був змушений погодитися на Яґана, як прем'єра міністрів Британської Гвіяни. У виборах брало участь яких 120 тисяч осіб на всіх 212 тисяч управнених до голосування. Під час виборчої кампанії Яґан закликав до „скинення британської колоніяльної диктатури" і щеможливо комуністів назвав „тяжкою поразкою сил реакції".

● **Новий туніський президент** Габіб Бурґуіба перестеріг „братів альжирців", щоб не використовували того факту, що Франція забрала геть свої війська з Тунісії, і не робили ніяких військово-революційних нападів з території Тунісії проти французів в Альжирі. „Хай брати альжирці, — сказав він, — пошанують нашу суверенність і не дають французам приводу порушувати недоторканість нашої території".

● **Нюйоркський губернатор** Аверелл Гарриман відклав призначену на 22 серпня ц. р. екзекуцію над 32-річним механіком автодвізом Анджело Ля Марком, засудженого на смерть за викрадення і вбивство в липні минулого року немовляти Вайнберґів на Лонґ Айленді в передмісті Ню Йорк.

Сирія стає совєтським сателітом

Дамаск. — Закордонні обсерватори в столиці Сирії Дамаску сподіваються, що вже в найближчому часі у внутрішніх відносинах в Сирії дійдуть такі зміни, які насправді перетворять Сирію цілком у совєтського сателіта. Найкрамаркантнішою познакою такого процесу вважається виданням з Сирії в останніх днях аж трьох американських дипломатів та офіційне оскарження З'єдинених Держав в затіюванні „змови" проти теперішнього режиму в Сирії. Хоча цей режим виразно просовєтський, проте формально він веде ніби „невтральну" політику, по лінії Єгипту. Ні одна арабська країна до цього часу взагалі не зважувалась видалювати будь-якого члена американської амбасади. У внутрішній боротьбі між поміркованою і прозахідньою течією та лівою і просовєтською, найважливішу ролю грає шеф військової розвідки в Сирії, полк. Абдель Хамід Серрай, прізвище якого вже кількакратно згадувано у зв'язку з можливістю перевороту в Сирії та проголошення військової диктатури, з виразним підпорядкуванням сирійської політики совєтським керівництву. На загострення цієї боротьби і на зріст впливів полк. Серрая вказує також несподіване зречення шефа штабу сирійської армії, генерала Тефліка Нізамеддіна. Офіційний комунікат каже, що цей генерал зголосив бажання „перейти на пенсію". Деякі західні часописи не виключають, що між ЗДА і Сирією прийде повне зірвання дипломатичних взаємин.

Фарід Зейнеддіне амбасадор Сирії до ЗДА, що на вимогу американського уряду мусів виїхати.

Німецькі соціялісти таврують встрявання Хрущова у вибори

Бонн. — Еріх Олленгауер, лідер німецьких соціял-демократів і головний противник канцлера Аденауера в теперішній виборчій кампанії на терені Західньої Німеччини, заявив, що одиаково Захід, як і Схід встрянули в таку внутрішньо-німецьку справу, як західньо-німецькі парляментарні вибори. Він уважає, що з увагою на ті вибори була проголошена Берлінська декларація трьох західніх держав і Західньої Німеччини в справі з'єднання Німеччини, як теж що встрявання у ці німецькі вибори були промови Хрущова в східньо-німецьких містах. Західньо-німецькі соціял-демократи, яким Хрущов зробив ведмежу прислугу своїми безпардонними і грубими атаками проти Аденауера за його про-західню закордонну політику, змінили виборчу тактику і критикують тепер Аденауера за його внутрішньо-політичну систему правління, за господарську політику та — занадто велику „слухняність" супроти Заходу. Гаслом соціялістів стало: „Хто голосує за християнських демократів, той наражує Німеччину на однопартійну диктатуру тієї партії, на зріст цін, інфляцію, постійний подат батьківщини, атомові бомби і атомову смерть". З другого боку гаслом Аденауера є: „Хто голосує на соціял-демократів — той відчиняє комуністам двері до Західньої Німеччини і підготовляє взагалі кінець Німеччини". За ствердженням західніх обсерваторів — шанси Аденауера сильно зросли. Вибори відбудуться 15 вересня ц. р.

Франція хоче обійтись без закордонної позички

Париж. — У своїх розпучливих заходах санувати сильно захитане народне господарство, французький уряд не хоче покладатись на нову велику й довготермінову позичку, лякаючись нових тягарів, зв'язаних з відсотками та конечністю ратальних сплат. Зате Франція хоче дістати від Міжнародного Монетарного Фонду та Унії Европейських Платностей короткотерміновий кредит на коло 350,000.000 долярів, не вважаючи його закордонною позичкою, бо названі установи опираються саме на мастку своїх окремих членів-держав. Таку короткотермінову позичку затягнула, наприклад, недавно в Міжнародному Монетарному Фонді Англія. Французький уряд підкреслює це, щоб запобігти... дженні на вересень відбідини у Вашингтоні французького міністра фінансів Фелікс Ґейяра і губернатора Банку Франції Вільфріда Бавмґартнера не викликали враження, що вони приїздять до Америки за новою позичкою. Названі французькі економісти, відповідальні за теперішню фінансову політику уряду, матимуть в руках поважні атути — найновіші реформи щодо офіційної девалюації франка, підвищення імпортових мит, експортових премій, підвищення податків і редукція бюджетових витрат. Ці останні реформи зробили дуже добре враження за кордоном та потрясли французькою публічною опінією настільки, що вона врешті почала поважніше призадумуватися над серйозністю економічної кризи.

Фахівці критикують англійську війну в Омані

Лондон. — В різних західніх часописах появились критичні завваги на тему останньої „малої війни", що її перевела Англія в пустині Оману на Арабському півострові, прийшовши з допомогою союзному з нею султанові Мускату й Оману проти збунтованих арабів. Найгостріше скритикував англійське командування військовий референт „Ню Йорк Таймсу" Гансон В. Болдвін, вмістивши свою статтю „Лекції Оману" написи позивний відгук в англійських військових і політичних колах. Болдвін закидає англійському командуванню, що воно протягнуло кризу в Омані від 19 липня до 11 серпня, замість зліквідувати її буквально в кількох найближчих днях. Мовляв, англійці перевели передавнений, анахронічним способом марш почерез пустиню, перебороши 96 миль серед найбільшої спеки. Ця повільність військових операцій, получена з фікційними летунськими атаками, які мали „переконати" ворохобників, а фактично нікого з них не переконали, мали той наслідок, що не вдалося захопити ані організаторів заколоту, ані вожаків тих ворохобників. Всі вони втекли без найменших людських втрат і будуть знову робити в майбутньому клопіт.

СОВЄТИ ВІДКИДАЮТЬ ЗАХІДНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗЗБРОЄННЯ

Лондон. — Совєтський головний делегат на Лондонській конференції роззброєння Валерян Зорін заявив на засіданні в четвер 15 серпня, що зобов'язання щодо редукції збройних сил у трьох стадіях треба вже відразу включити у договір про першу стадію роззброєння. Таким чином, не показуючи цього виразно, він фактично відкинув одну з найважливіших і принципіяльних вимог Заходу, що лише в першій стадії роззброєння можна перевести редукцію збройних сил (ЗДА і ССР до 2,500,000 та Англія і Франція до 750,000 вояків) незалежно від будь-яких передумов, а дві дальші стадії редукції (до 2,100,000 і до 1,700,000 вояків для ЗДА і ССР) залежатимуть від задовільної розв'язки спірних проблем, в першу чергу справи з'єднання Німеччини. Крім цього, Зорін знову висунув справу ліквідації американських заморських баз і відкликання всіх військ чотирьох великодержав з будь-якої чужої території. Ця остання вимога стоїть у тісному зв'язку з останніми пропагандивними промовами Хрущова в Східній Німеччині, в яких він узалежнював з'єднання Німеччини від „федерації" „двох Німеччин", відкликання американських і англійських військ з Західньої Німеччини та виступу Німеччини з НАТО. Що стосується американських заморських баз, то Совєти вимагають цього в усіх своїх пропозиціях, які тільки лиш вони їх зголосили за останні роки. Мабуть знаючи, що вимога Москви щодо ліквідації заморських баз для Заходу ні в якому разі не еприйнятлива і що вона рівнялась би остаточному розбиттю конференції, речник совєтської амбасади в Лондоні заявив вже після засідання конференції роззброєння, що Зорін не висунув тієї вимоги „ультимативно". У четвер Зорін вновну цілком промовчав західній плян щодо летунської і наземної контролі. Англійський делегат Дейвід Ормсбі-Гор зажадав від Зоріна, щоб він якнайшвидше заявився в цій справі, бо Захід уважає встановлення міжнародної контрольної системи взагалі за передумову для будь-якого роззброєння. Таким чином у справах найважливіших чи-то з совєтського погляду (закордонні бази ЗДА, чужі війська в Німеччині, безоглядне припинення атомових дослідів), чи з погляду Заходу (міжнародна контроля, розв'язка міжнародних політичних спорів, припинення продукції атомового матеріялу) — нема згоди на конференції роззброєння. Найближче засідання призначено на найближчий вівторок. Дипломатичний дорадник Гарольда Стассена, Джулюс С. Голмс, вернувся з Лондону до Вашингтону і склав широке звідомлення державному секретареві Доллесові.

В Данії розбився совєтський літак

Копенгаген. — Совєтський пасажирський літак, який виконував комунікаційну службу на лінії Москва-Рига-Копенгаген, наближаючись до копенгагського летовища — зачепив за високий на 250 стіп комин місцевої електрівні та з відірваним крилом впав до затоки в порті. У цій катастрофі згинуло 5 членів совєтської залоги і 18 пасажирів, із них три — члени совєтської амбасади в Норвегії. Згинув теж один американець, один норвежець, три німці і молоде англійське подружжя, що верталось до Англії з московського „фестивалю молоді". Причиною катастрофи була помилка совєтського пілота, який думав, що летить на висоті 900 стіп, а [illegible] стіп 200 стіп. Д[illegible] висловив співчуття совєтському міністрові закордонних справ. Летунську комунікацію між Москвою і Копенгагеном уведено в травні мин. року. Совєти вживали літаків типу Ільюшин-14, але хочуть увести турбомоторовий тип ТУ-104.

Японія відбудовує військове летунство

Токіо. — В Японії сформовано перше після останньої війни командування військовим летунством з тим виразним призначенням, щоб воно могло помалу перебрати від американських збройних сил повітряну оборону країни. Хоча не сказано офіційно нічого про те, коли японське летунство буде настільки сильне, щоб воно могло обійтись без приявности на японській території американських летунських баз, проте американські військові чинники в Японії окреслили цей час перед журналістами короткими словами „кілька років". Нове центральне командування японським летунством відкрито біля американського командування летунством на Далекому Сході на Фучу, на передмісті Токіо. З цієї нагоди відбулася коротка церемонія, на якій генерал Фредерік Смит, командант американськими військами в Японії, заявив „повною підтримку" збоку З'єдинених Держав для розвитку японського оборонного летунства. На цій церемонії було багато американських і японських вищих старшин. Японське командування розпоряджатиме спершу „першим крилом" летунства в Гамамату в північній Японії та „другим крилом" в Гоккайдо, як теж трьома вишкільними групами і кількома радарними станціями. З початком наступного року американське командування передасть японцям в їхнє відання 24 радарних оборонних баз.

В АМЕРИЦІ

● **Летунська влада** досліджує історію, яким чином пілот-поручник Дейвид А. Стівс прожив 54 дні в диких горах Каліфорнії після катастрофи свого літака. Підозріння викликало довід, що тільки думка про його дружину і дитину допомогла йому витерпіти злидні й голод. Тим часом, дружина Стівса, хоч обняла його після чудесного врятування, — внесла справу за розвід з ним. „Сатердей Івнінґ Пост", який замовив у Стівса його спомини, — відмовився їх друкувати. Припускають, що Стівс мав спільника, що постачали йому харчі, щоб він протримався 6 тижнів у горах і потім заробив поважні гроші своїми споминами.

● **Совєтського шпигуна**, полковника Рудольфа Івановича Абеля, судитимуть також за затаєння прибутків і сплачення податку від 21,000долярів. Коли його заарештували в Ню Йорку, при ньому знайшли 6,000 дол., а крім того 15,000 долярів виявили в банку, внесені на його ім'я. Очевидно він не зміг подати джерела тих прибутків. 6,000 долярів йому повернули, щоб міг заплатити адвокатові за оборону.

● **5 совєтських інженерів**, усі москалі, прибули до Міннесоти студіювати копальні руди й місця її фабрики залізних виробів. Прибувши на місце, вони зацікавились також міннесотськими озерами і розпитували про можливості риболовлі та купелів. У Міннеаполісі вони вперше познайомились з американським коровиком.

У СВІТІ

● **Коли до Ґданська прибув** минулого тижня перший корабель з американською мукою для поляків у межах допомоги мінової позики ЗДА для Польщі, польські портові робітники й митні урядовці втішилися не мукою, а — цигарками, що їх для себе привезли американські моряки. Вони наполегливо просили моряків, щоб з наступним транспортом харчів з Америки обов'язково привезли бодай скриню цигарок.

● **Головний оскаржений** у каїрському процесі в зв'язку з змовою проти режиму Нассера, кол. старшина Абдель Хамід Ісламбулі, заявив, що його торгувати примусили підписати зізнання, які стали підставою для арештування і обвинувачення 12-ох єгипетських політиків та військовиків. Його били, морили голодом і тримали голим на брудній кам'яній долівці в окремій келії, поки не він підписав усього, що йому підсунули. Ця заява підсудного викликала сенсацію серед слухачів і надзвичайно розлютила 4-членний військовий трибунал, який судить „змовників".

● **Перед Об'єднаними Націями** вивішено впродовж шістьох місяців уже третій — за кожним раз інший — прапор Мадярщини. Після того, як Москва авела на Мадярщині новий комуністичний режим, зобов'язував там прапор червоно-біло-зелений з червоною зіркою посередині та з молотом і колосками збіжжя. Підчас мінулорічної революції комуністичну зірку і згадані прикраси на тому прапорі скасовано, а замість того дано перецінений рушниці, емблему з часів революції 1848 р. Тепер, по відновленні до влади — викинено геть ту емблему і залишено тільки три кольорові смуги без ніяких додатків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА НОВУ СТРАТЕГІЮ

На протязі останніх п'яти-шести років, значить за урядування президента Айзенгавера, в американській закордонній політиці допускалось погляд про неминучість ґльобальної війни і разом з цим про неможливість льокальних, т. зв. обмежених воєн. Базувався цей погляд на переконанні, що тільки атомова „супербомба" може бути фундаментальною зброєю у воєнному арсеналі нації, і що її ужиття — для оборонних чи відплатних цілей — мусить привести до загальної ґльобальної війни. У зв'язку з цим деякі з керівників закордонної політики Заходу, передусім ЗДА, вважали конечним вдержування вздовж загрожених можливою агресією ліній та областей по змозі якнайбільш численних збройних сил, піддержуваних таким же сильним летунством, здатним до переведення масових відплатних акцій з допомогою щонайбільших атомових і гідроґенних бомб. Одним із визнавців такої теорії в ділянці закордонної політики мав бути досі державний секретар Джан Фостер Доллес з його теорією „масових відплатних акцій, спрямованих на точно визначені області чи цілі". Військові чинники — як виходить із останніх заяв Радфорда і Твайнінґа, — враховували у мілітарне плянування можливість „малих воєн", обмежених однією тільки країною чи якоюсь окремою областю, вважаючи їх такою ж конечністю, як і „велику" війну.

Вдержувалася ця теорія в деяких офіційних колах і в пресі досі, не зважаючи на те, що своїм аподиктичним переконанням у неминучості застосування великих атомових чи гідроґенних бомб вона пропаґандивно могла шкодити престижеві З'єдинених Держав і Заходу, як оборонців світового миру. Поквапилася використати цю теорію проти З'єдинених Держав особливо совєтська пропаґанда, представляючи в очах невтральних і відсталих народів світу прихильників такої ґльобальної атомової стратегії, як безоглядних ворогів і ненависників людства, готових в атомовому запалі знищити всі здобутки людської культури і цивілізації, а то й навіть створити загрозу для самого існування людського роду. Очевидно, що при цьому промовчувано виключно відплатний та оборонний характер такої стратегії в обличчі совєтської загрози.

Останніми місяцями, особливо після переведення успішних спроб із атомовою зброєю малих розмірів (вистрілюваною з гармат чи з допомогою далекосяжних ракет) почалася деяка переоцінка думок про оборонну стратегію. В поглядах компетентних чинників утривалюється переконання, що застосування атомових чи гідроґенних супербомб не є єдиним засобом для охорони світу проти ґльобальної катастрофи, і що небезпеку ширшого збройного конфлікту можна зліквідувати успішно з допомогою засуджуваних досі й відкиданих, як анахронізм, малих воєн і застосування менших родів атомової зброї. Згідно з новою теорією, прийнятою у ЗДА востаннє — як кажуть — і президентом Айзенгавером і Крайовою Радою Безпеки, застосування т. зв. малої тактичної атомової зброї, яка не належить до категорії „зброї масового знищення", на обмежених теренах і проти точно визначених та обмежених мілітарних цілей, може бути таким же успішним, а з різних поглядів навіть кориснішим засобом для протидіяння більшому збройному конфліктові, як застосування „супербомб".

Можливість застосування такої малої тактичної атомової зброї, вистрілюваної з гармат або з керованих ракет чи скиданої з літаків, збільшує у великій мірі ударну силу військових з'єднань, що користуються нею, а з другого боку дозволяє у великій мірі зменшувати кількість людського складу у військових формаціях, обмежуючи його до найконечнішої залоги й обслуги і не зменшуючи цим його бойової та оборонної спроможности.

Базуючись саме на цих можливостях застосування малої атомової зброї і ведення малих воєн на обмежених територіях, як успішних протидіях проти ґльобальної воєнної катастрофи, керівні чинники американської оборони і командування збройних сил ЗДА почали вже розробляти пляни значного зменшення військового потенціялу ЗДА. Згідно з цими плянами, збройні сили ЗДА мали б бути зредуковані вже до 1 липня 1958 року до 2,500.000 вояків. Водночас з цим мали б бути виведені американські військові з'єднання з дотеперішніх закордонних баз, особливо в Японії та Німеччині. Їх заступлять менші військові з'єднання, але з оборонною силою більшою, як сила дотеперішніх військових формацій з конвенціональною неатомовою зброєю. Крім того, збройні сили союзних із ЗДА европейських чи азійських країн, забезпечені малою тактичною атомовою зброєю, могтимуть здійснювати успішно самі свої оборонні завдання.

Такий розвиток нової стратегії матиме свій вплив не тільки на оборонну ділянку, але й на господарство країни. Дехто вважає бо, що редукція збройних сил допоможе зменшити видатки на оборону у федеральному бюджеті і разом з цим спричиниться до припинення інфляції.

ПРАВО ГОЛОСУВАННЯ

У широких колах американських громадян ще й досі існують досить поверховні й помилкові погляди про право голосування в цій країні. Загальне переконання, що в н а й д емократичніщій країні світу, ЗДА, „всі" мають право голосу, себто мають вплив на склад і вигляд законодатних палат та державну екзекутиву, покликану Президентом, що його теж „всі" вибирають — таке переконання тільки частинно відповідає правді. З другого боку також не зовсім правильним є погляд, що це тільки відносини з південних американських стейтах продиктували урядові зголосити спеціяльний законопроєкт про громадянські права. Цей законопроєкт розпалив боротьбу, яка й досі не вщухла і не відсунула знаку питання, що висів над ним від самого початку. Хоч назагал склалися там два табори — південних „сеґреґаціоністів" і північних „інтеґраціоністів", — проте, такий поділ безумовно пахне примітивізацією. Бо як не вірним є те, що в південних стейтах мурини поголовно позбавлені виборчих прав, так не вірним є й те, що в інших стейтах не тільки мурини, а й білі мають необмежені можливості користуватись своїм виборчим правом.

Про права голосування Конституція говорить тільки у двох Додатках. 15-ий Додаток має дві короткі постанови: „1. Право громадян ЗДА на голосування не може бути заперечене або обмежене З'єдиненими Державами або будь-яким стейтом в зв'язку з расою, кольором або колишнім станом невільництва. 2. Конґрес має силу ввести в життя цю статтю відповідним законодавством". А 19-ий Додаток звучить: „Право громадян З'єдинених Держав на голосування не може бути заперечене або обмежене З'єдиненими Державами або будь-яким стейтом в зв'язку з статтю (полом). 2. Конґрес має силу ввести в життя цю статтю відповідним законодавством". Як бачимо, в обох випадках Конституція сформулювала виборче право громадян ЗДА, заперечивши можливість скасування чи обмеження цього права мотивами раси, кольору шкіри чи статі (полу). Але вона не подала у позитивному твердженні тих умов, які кваліфікують громадянина, як виборця. Таким чином насправді Конституція не ґарантує американським громадянам беззастережного права голосування. І хоч в обох наведених Додатках говориться про Конґрес, себто законодатну палату всієї держави, який мав би ухвалювати виконавчі закони в ділянці прав голосування, проте історія З'єдинених Держав так розвинулась, що законодатцями в цій ділянці стали стейти, а не ЗДА.

Отож, практично, в усіх стейтах існують власні закони, які де в чому обмежують права голосування, визначаючи виразні постанови щодо потрібних кваліфікацій у позитивній формі, або виключаючи від права голосування чи обмежуючи це право — неґативною формою сформулювання. Та не тільки стейтові постанови зобов'язують в цій ділянці, а й місцеві, громадські. Згідно з конституційною постановою, обмеження стейтових і громадських ухвал в цій матерії не стосуються раси, кольору шкіри, колишнього стану невільництва та статі. Зате вони стосуються віку, освіти, поліційних записів про минуле даного громадянина, маєткового стану кандидата на виборця, часу замешкання в даній громаді, відношення до військової служби, подекуди стану здоров'я і багатьох інших подробиць. Саме тому, що всі ці постанови вміщені в стейтовому законодавстві, і тому, що в стейтах, ба навіть в окремих громадах, витворилась традиційна практика місцевого виборчого апарату у відношенні до кандидатів на виборців, уряд Айзенгавера запропонував законопроєкт про право федерального уряду, чи пак федеральних судів, встрявати у випадках порушування виборчих прав громадянина. І якраз довкола цієї точки законопроєкту завелись найпалкіші переправи, які довели до компромісів вже не між „сеґреґаціоністами" й „інтеґраціоністами", а всередині одних і других, без уваги на партійну приналежність законодатців. Сильне обмеження проєктованого права федеральних суддів, федерального заступника державного прокуратора і с пе ц іяльної перманентної федеральної комісії розглядати такі справи — викликало гостру критику збоку Президента і лідерів республіканської меншини в Сенаті та Палаті Репрезентантів.

Як же конкретно виглядають стейтові вимоги щодо права голосування? У 19-х стейтах, в тому числі в 13-х поза „сеґреґаційним" Півднем, вимагається освітнього цензу. В деяких стейтах „іспити грамотности" дуже легкі, так би мовити формальні, але є й такі стейти, де вимагають свідоцтва про закінчення середньої школи (гайскул), а місцеві реєстраційні службовці відкидають пред'явлені їм університетські докторські дипломи, бо для них міродайним є тільки обов'язково середньошкільне свідоцтво. До речі, освітнім цензом найбільше у практиці зловживають у південних стейтах при перевірці кандидатів-муринів, але жертвами цієї перевірки падають також багато білих на терені всіх 19-х стейтів. У шістьох стейтах виборці голосують різними групами, залежно від маєткового стану. Аж до останньої війни у 18-х стейтах не мали права голосувати вояки і моряки в активній військовій службі, а в стейті Тексас зберігають цю заборону й нині. Щойно в 1954 р. у стейті Мейн скасовано останні перешкоди щодо виборчих прав індіян. Впродовж 15-х років у Каліфорнії і Айдаго не мали права голосувати американці китайського походження. В 14-х стейтах існують оплати при голосуванні. У 41 стейті позбавлені права голосування умовохворі, у 9-ох стейтах те саме стосується бідних, що є на утриманні державної чи муніципальної суспільної опіки. У двох стейтах не можуть голосувати непочесно звільнені з війська; два стейти стосують цю заборону до тих, що брали участь в двобою; один стейт не признає виборчого права підривним особам; сім стейтів вимагають присяги льояльности; 34 стейти вимагають присяги, що кандидат має необхідні кваліфікації; а всі стейти, за вийнятком Висконсину, вимагають, щоб кандидат жив на території стейту, або на терені даної громади, від шістьох місяців до двох років. Крім цього, як згадано вище, існує місцева традиція, яка, наприклад, в південних стейтах змушує перевіряти „характер" кандидатів. Це теж дає можливості для зловживань даним службовцем.

Однак, фальшивий погляд щодо генерального відмовлювання муринам права голосування. Так ось у південних стейтах колишньої Конфедерації в 1947 р. голосувало 440.000 муринів, у 1952 році — вже 865.000, а в 1956 — 1,011.000. Це число муринських голосів постійно зростає. З другого боку, фактом є, що, напр., на безплатних вечірніх курсах для неграмотних, які існують при всіх більших середніх школах і усіх більших містах Америки, найбільше число учнів все ще становлять мурини, і тому логічно, що мурини становлять найбільший відсоток відкиданих при „іспитах грамотности" у таких північних „чорних" центрах, як Ню Йорк, Шикаґо й Филаделфія.

Ось так бачимо, що мозаїка законів, існуюча в усіх ділянках в ЗДА з уваги на федераційний характер цієї країни, охоплює також справу виборчого права. Світлий принцип, вписаний у Конституцію, не скрізь інтепретується однаково. Закон про громадянські права має внести саме й у цій ділянці поправу, але після цього закону прийдуть напевне дальші, які вигладять різниці між стейтами й ще більше облегшать громадянам ЗДА користання з конституційного права голосування.

Любомир О. Ортинський

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗБРОЇ — ЗОБОВ'ЯЗУЄ

Ми напередодні відзначування дня української зброї — в тридцять восьму річницю здобуття Києва об'єднаними українськими арміями в 1919 році. Його напевно відзначатимуть академіями; появляться причинки до історичних вже подій; відживе на сценах спогад про успіх української збройної сили.

І це добре, що не забуваємо про таку важливу для української визвольної боротьби справу, як українські збройні сили, що плекаємо наші військові традиції і передаємо їх молодшому поколінню.

Зле натомість, що на відзначуванні й причинках у нас практично кінчається відношення до справ, зв'язаних з цими збройними силами, що ціла проблема скочується втертою колією ритуалу до бездушної обрядовщини і деґрадується тільки до спогаду.

Бо фактом є, що жадна інша ділянка українського життя на еміґрації не є так занедбана і по-мачушиному потрактована, як саме військова справа. Від астрономії й метафізики почавши, а на турецькій граматиці і діялектології скінчивши, всі ділянки науки, мистецтва й політики у нас сяк-так заступлені; є одиниці й гурти, які присвячують усе своє творче життя вузьким темам; навіть знаходяться в щуплих гаманцях українського національного скарбу фонди, щоб підтримати їх, є й гурти інтересантів. І тільки військова справа зводиться до спогадів та невпорядкованих архівів або, в гіршому випадку, до театральних жестів. А рівночасно з уст не сходить нам фраза про запорізьку кров, про геройство і новий, тим разом вже тривалий, поворот до Києва.

Але — постане не в одного читача запит, — що ж можна в наших умовинах для цієї справи робити? Які конкретні пропозиції? Чи, замість їхати на заслужений „вікенд", маємо бавитись по американських парках у військо, перешколювати по „бейзментах" колишніх старшин австрійської армії на новій зброї? Чи, може, творити генеральні штаби і опрацьовувати пляни походів, зводити теоретичні баталії в піскових скринях?

Не збираючись в одній статті вичерпувати теми „що робити?" — і залишаючи її д е т альніше о п р а ц ювання більше покликаним до цього, напередодні радісних роковин 31 серпня хочемо звернути увагу на проблему, яка стосується не лише військовиків-фахівців, але й всього загалу.

В цьому аспекті критичного спостерігача українського життя в діяспорі мусить вразити факт повного амілітаризму української спільноти. Щоб нас, борони Боже, ніхто не хотів розуміти, що ми — за чистокровний мілітаризм пруської школи і за те, щоб наша молодь, замість гуманістичних чи природознавчих дисциплін, вистукувала зап'ятками по пісках вишкільних таборів Тексасу чи Південної Каролайни. Але ми за те, щоб відсоток українців, які цікавляться військовою справою і вибирають військову кар'єру як свій життьовий шлях, не був, пропорційно беручи, в п'ятдесят разів менший від того ж відсотку американської молоді. Ми за те, щоб засаду про амілітаризм української молоді в ЗДА не підтверджував вийняток одного молодця у Вест Пойнті, а щоб пропорційно до кількости студіюючої молоді знайшлося кілька, які присвятять свої студії і військовій справі. До речі, військова справа сьогодні це не тільки наука стріляння і не тільки фізична справність, але це ціла велика й тяжка дисципліна, яку треба вивчати так само, як медицину чи будову мостів. А може ще більше!

Тим часом фактичний стан на цьому відтинку в ЗДА повністю н е з а д о в і льний. Стверджуємо це не на підставі здогадів, але на основі сухих чисел статистики про українську студіюючу молодь в ЗДА. Зрештою це загальновідома справа, тільки говорячи про „українську військову справу" ми чомусь не застановляємось саме над цією найважливішою. А одною з засадничих причин, що такий стан міг постати, є — мушу перепросити за терпке слово — дрібноміщанська атмосфера, яка опановує нашу спільноту, ще гірше — надає чи намагається надавати тон нашому життю.

Аналогії ніколи не є ідеальні, але допомагають деколи уяскравити явища: отже, напередодні першої світової війни у віденському штабі ми мали всього-на-всього одного підполковника генерального штабу в квартирмайстерському відділі. Якщо ліпші знавці австрійського війська поправлять і додадуть ще дві чи три позиції, це ані трохи не мінятиме факту, що в цьому відношенні панувала страшна диспропорція між нами і всіма іншими національностями Австро-Угорщини. Згодом, за часів чотирьох окупацій, в міждіб'я воєн, ми вправді мріяли про військо, але нас до нього не допускали. Як, внаслідок того, виглядали спроби ставлення українських збройних сил під час війни — до смерти пам'ятатиме кожний, хто мав змогу брати в них участь. З особистого досвіду кількох таких „підприємств" мусимо ствердити, що амілітаризм, штучно накинений окупантами українському народові в 1920-1939 рр., відбився на всіх його починах незвичайно неґативно.

Тепер, у головних країнах поселення української еміґрації, в ЗДА і Канаді, перед нашою молоддю стоять отвором всі школи. Також і військова. Як частина повновартісної нації, ми повинні виповнити всі ділянки життя нормальної нації, отже й військову. Вже хоча б заради збереження здорового поділу суспільних шарів і щоб не здеґрадувати себе до якихось модерних великоміських гречкосіїв. А для цього треба відсвіжити атмосферу в нашій спільноті і міряти вартість людини не виключно міркою матеріяльного успіху зараз же таки після студій або, ще краще — вже сьогодні. Неправдою теж є, що це є власне ось той „амерікен вей оф лайф"; принаймні таким він є в наші дні, бо інакше були б пусті Пентаґон і американська армія; не було б кожноденних прикладів з американського життя, які демонструють нам клясичні зразки патріотизму і посвяти для вищих, ніж власний бизнес, справ.

Отже, академії — в порядку, тільки після академій мусить ще прийти активне відношення до Дня Української Зброї і української визвольної справи взагалі.

НЕЧЕСТИВА ГРА МОСКВИ

Лондон. — Чергова чистка в „колективному проводі" комуністичної партії Совєтського Союзу, що повалила недавніх „вождів" — Молотова, Маленкова та інших, мала наслідком хвилю мітинґів в цілій совєтській імперії.. Не минула ця хвиля також України: ті, що ще вчора лизали чоботи Молотова і його товаришів з „антипартійної групи", сьогодні „не знаходять слів" для виразу свого „обурення" діяльністю „розкольників".

У цій кампанії, надиктованій з Москви, є одна цікава риса, яку помічаємо тільки в Україні: це — напади на Каґановіча. Відомо, що Каґановіч був двічі секретарем комуністичної партії України. Перший раз прислала його Москва в добі т. зв. нової економічної політики (НЕП) в 1926 році, коли Каґановіч мав доручення від Сталіна — зліквідувати н а ц і о нальний ухил в компартії України, на чолі з Олександром Шумським. Каґановіч успішно виконав завдання :комісар освіти Шумський був звільнений з посади і висланий з України. Каґановіч, на відміну від інших комуністичних секретарів, присланих в Україну з Москви, навчився української мови і міг промовляти по сім годин без перерви. Це був свого роду „рекорд" . . . Вдруге прислано Каґановіча в Україну в 1947 році.

Треба згадати, що й Молотов був секретарем компартії України в 1920 році, але його преса в Україні не згадує з таким притиском, як Каґановіча. Правда, учасники протестаційних мітинґів в Україні називають діяльність групи Маленкова, Молотова та інших „злочинною", але про злочини всіх інших у відношенні до України не згадують. Зате „злочини" Каґановіча представлено в комуністичній пресі та радіо з усіми подробицями, і то так, що зразу видно наміри тих, які ту кампанію зорганізували.

Київська „Літературна Газета" з 12 липня подає зміст промови письменника Малишка про „підступні дії учасника антипартійної змови Каґановіча проти діячів української культури": мовляв, Каґановіч завдав величезної шкоди українській літературі, „зводивши несправедливі обвинувачення і наклепи на чесних радянських письменників". „К а ґ а новіч, під виглядом боротьби з націоналізмом, — пише „Літературна Газета", — безпідставно обвинувачував багатьох чесних діячів української культури". Максима Рильського, що так вірно вислужувався перед компартією, Каґановіч називав „петлюровцем" і обвинувачував його в тому, що він „оспівував петлюрівську Центральну Раду".

Далі пише „Літературна Газета" як Каґановіч „грубо поводив себе з українськими письменниками, погрожував багатьом із них, що посадить у тюрму", що ніби Каґановіч примушував молодих письменників доносити на старших письменників, закидаючи їм націоналізм.

Кожному відомо, що боротьбу з „місцевим українським націоналізмом" диктує Москва, і не було ні одного секретаря компартії України, який би не вишукував усюди „коріння націоналізму", щоб його винищувати. На цьому полі особливі „заслуги" мав теперішній перший секретар КПСС Хрущов. Чому ж усю вину за нищення української культури та її діячів приписує тепер хрущовська пропаґанда самому Каґановичеві?

На це відповідь дуже проста: Москва цією пропаґандою хоче використати жидівське походження Каґановіча, щоб збудити між українцями антисемітські настрої. Розрахунок Хрущова такий самий, як і тактика царського уряду: відвернути увагу поневолених народів від причини гноблення — самодержавного режиму — на міжнаціональні відносини, зокрема на жидів: „Бий жидів, спасай Росію", — це був клич реакційного „Союзу русского народу" за царського режиму. Тепер Хрущов, відомий своїми антисемітськими виступами, хоче використати Каґановіча, як „опудало" в Україні: мовляв, за всю політику гноблення української культури в Україні винен Каґановіч . . . бо він — жид. А політика Москви тут ніби „ні при чому" . . .

Коли взати на увагу, що під диктатурою люди взагалі озлоблені і шукають вияснення свого невдоволення будь-яким способом, то ця фіртка „леґального антисемітизму", яку відчиняє Хрущов, щоб побороти і скомпромітувати своїх противників у партії, може дати деякий успіх першому секретареві компартії.

Однак, ми думаємо, що український народ на своїй землі легко розбере нечестиву гру Москви і не впіймається на вудку антисемітизму.

А на пропаґанду проти Каґановіча, мовляв, він нищив українську культуру, можна відповісти: „А де був тоді Хрущов! Чому він, такий „добродій України", тоді не протестував! Бо то Хрущов, разом з Сталіним, виробляв директиви для секретарів компартій в Україні, і він сам, бувши 12 років секретарем в Україні, робив те саме з українською культурою, що й Каґановіч, винищуючи її в інтересі московського імперіялізму.

П. А.

Дмитро Галичин

ДВА РОКИ ПРАЦІ УККА

ЗВІТ НА РІЧНИХ ЗБОРАХ КРАЙОВОЇ РАДИ УККА 1-2 ЧЕРВНЯ 1957 р.

(5)

МИ І МИНУЛОРІЧНІ ВИБОРИ

Як у попередніх роках, так і в минулому році, ми використали підготову обидвох великих американських партій до президентських виборів для справи українського народу.

Ми взяли участь у Конвенції Демократичної Партії в Шикаґо та в Конвенції Республіканської Партії у Сан Франсіско.

Обидвом Конвенціям передали наші делеґації українські меморіяли, в яких були заявлені наші становища до окремих проблем та наші домагання до програм і політики цих партій.

Паралельно з цим ми дали відповідні доручення й інструкції нашим Відділам, і вони проводили таку ж акцію на місцях чи то групово, чи індивідуально.

ПОЗНАНЬ І БУДАПЕШТ

Минулорічні заворушення в Познані й повстання в Будапешті та на терені цілої Мадярщини були використані нами не тільки для підтримання змагань і зусиль цих двох народів, але в першу чергу для замаркування й доведення того, що їхні терпіння, недолі, жертви и невдачі — вислід непідтримання в свій час змагань і боротьби українського народу. Ми взяли участь у влаштовуваних маніфестаціях єдино й виключно тому, що в засаді підтримуємо прагнення кожного народу до волі. Підтримуємо в тій вірі, що, пройшовши таке, як і ми, московське комуністичне поневолення, ці народи прозріють, зревідують своє ставлення до українського народу і зречуться — в першу чергу у власному інтересі — своїх зазіхань на українські національні території.

У наших виступах, заявах і телеграмах ми підкреслювали, що без повної волі України не матимуть волі й ці народи.

НАША ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ

Велика маніфестація у зв'язку з аґресією Москви на Мадярщині й для висвітлення такої ж аґресії Москви на Україні, відбулася 30 грудня 1956 р. в Ню Йорку.

В чому вага цього нашого прилюдного виступу?

Кінець минулого року — це була пора великого зацікавлення американської прилюдної опінії подіями на Мадярщині. На терені Об'єднаних Націй були обмірковувані певні пропозиції. Визиваючо різке діяння Москви дорешти відслонило її справжнє обличчя і вбило останні надії деяких оптимістів на можливість будь-якого співіснування з нею. Ми вирішили підсилити цей процес зміни настроїв. Для цього влаштували наш прилюдний, маніфестаційний виступ у Ню Йорку.

На цій нашій великій маніфестації виступив офіційно представник уряду З'єдинених Держав, секретар праці — Мічелл. Його виступ замаркував, як ставиться до цієї нашої акції Вашинґтон і підкреслив вагу маніфестації.

І саме цей останній наш прилюдний виступ докраю поденервував Москву. Доказом цього був протест представника УССР в Об'єднаних Націях, 26 лютого 1957 р. Делеґат Української ССР обвинувачував З'єдинені Держави Америки в підтримуванні виступів української еміґрації проти теперішнього режиму на Україні, засуджував вшановування роковин нашої національної державности й незалежности офіційними актами та особливо різко протестував проти офіційної участи представника уряду З'єдинених Держав Америки в великій українській маніфестації, влаштованій Українським Конґресовим Комітетом Америки 30 грудня 1956 року у Ню Йорку.

Ця заява делеґата УССР в Об'єднаних Націях була проголошена згодом через радіо і надрукована в пресі СССР. Настільки вже схвилювала Москву наша праця останніх років тут для добра справи українського народу, що вона вирішила зазнайомити з нею — хоч і в кривому насвітленні — український нарід і все населення СССР.

Це переконує нас у тому, що діємо ми добре, з користю для українського народу і що нам треба продовжувати цю нашу діяльність.

НАШІ ВИСТУПИ

Наші виступи на різних американських конференціях, з'їздах, дискусійних імпрезах, перед різними комісіями Конґресу, участь у спеціяльній, кожнорічній конференції університету Колґейт, у дискусійному форумі Джорджтавнського університету у Вашинґтоні, виступи в радіо й телевізії, інтерв'ю спеціяльно для американського загалу й постійні контакти з американськими центральними громадськими організаціями, товариствами й установами, роз'яснювальні письма, спростовуючі листи, записи в протоколах Конґресу, передавання прилюдним, університетським і шкільним бібліотекам тут та поширювання тут і поза межами ЗДА матеріялів та англомовних видань про Україну й український нарід, інформування американського загалу про українську визвольну політику, врешті наша активна участь у творенні й розбудові Американського Музею Іміґрації, що має показати, зберегти й лишити поколінням документи й докази українського вкладу в життя й існування З'єдинених Держав — це доповнення загального образу зовнішніх акцій Українського Конґресового Комітету Америки за два роки теперішньої каденції.

Про ці і про цілу низку інших справ з цієї ділянки діяльности Українського Конґресового Комітету Америки ми інформували систематично в наших обіжних листах.

УКРАЇНСЬКА МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

Вже розпочато друком першу книжку (літери А і Б) Української Малої Енциклопедії проф. Є. Онацького. В передмові до неї так з'ясовує автор її характер і завдання:

„Випускаючи книжкою, з допомогою Адміністратури УАПЦ в Арґентині, ці дві перші літери моєї „Української Малої Енциклопедії", що друкується, починаючи з лютого 1954 року у „Дзвоні", органі Братства, вважаю потрібним насамперед визначити, чим вона відрізняється від попередніх двох Українських Енциклопедій — Української Загальної Енциклопедії (Книги Знання), виданої 1932 року у Львові старанням „Рідної Школи", та „Енциклопедії Українознавства" (гаслова частина) НТШ, що ще досі не закінчена друком.

Обидві названі Енциклопедії — твір колективний, наслідок праці великого гурта українських науковців, фахівців у різних галузях науки.

Моя ж Енциклопедія — твір цілком індивідуальний, наслідок праці однієї тільки особи, обмеженої в своїх знаннях і наукових обріях.

З огляду саме на цю першу й найголовнішу різницю, не знайти в моїй Енциклопедії гасел із усіх тих наук, що знаходяться поза колом зацікавлень автора — відпадає вся технологія й інженерія, відпадають у значній частині природничі науки, майже вся економіка і майже вся географія.

Натомість дуже широко, — далеко ширше, ніж у двох попередніх названих Енциклопедіях, — потрактовано теми т. зв. суспільних наук, поскільки вони чіпають проблеми української духової культури — етики, релігії, суспільної психології і філософії, вірувань, забобонів, символіки народної творчости, історії, літератури.

Саме тому, що попередні Енциклопедії були твором колективним, вийшли вони цілком безобличними, безособовими, без жадного етичного насвітлення різних проблем суспільного життя. Натомість моя Енциклопедія відзначається суб'єктивним характером, — нема в ній нічого догматичного, не накидаю я в ній нікому своїх поглядів, але все ж звертаю якнайбільшу увагу на те, щоб підходити до трактованих тем із точки погляду християнської етики, подаючи при цьому багато гасел із суспільної психології, філософії, релігії та історії Церкви, що взагалі не були трактовані в попередніх двох Енциклопедіях.

Обмежений часом і технічними можливостями друку, маючи перед собою працю величезного засягу, не мав я наміру обговорювати всі свої теми вичерпливо: бажаючи дати читачеві не тільки корисний підручник, в якому він міг би знайти найпотрібніші дані (щодо них, то я намагався бути якнайточнішим), але й цікаву книжку до читання, що збуджувала б у нього думку й спонукувала самостійно заглиблюватися в порушувані теми, я навмисне уникав вичерпливого обговорення всіх значень того чи іншого трактованого гасла, обмежуючись на ті, що здавалися мені istотнішими для зрозуміння української духовости чи для підкреслення якогось важливішого для українців етичного, психологічного чи філософського моменту.

Саме тому я й назвав свою Енциклопедію „Малою" (хоча розміром своїм вона має бути не менша від інших), що вона, поперше, не охоплює всіх галузей науки, а, подруге, спиняється не над усіма значеннями даного гасла, а тільки над деякими.

У моїй Енциклопедії відведено також порівняно мало місця біографіям різних наших політичних, культурних і громадських діячів. Віддано в ній далеко більше уваги речам та ідеям, ніж особам. І то особливо з огляду на те, що Енциклопедія Українознавства НТШ потрактувала біографічну частину так широко, що фактично перетворилася в біографічний словник, нам, зрештою, дуже потрібний. У моїй Енциклопедії я обговорюю біографії тільки тих людей з нашого історичного минулого (сучасників я взагалі не заторкую), що набрали вже деякого символічного значення, і що їх життя мало в собі етичні моменти, варті визначення, — в біь додатній, чи від'ємний. Виняток зроблено тільки для чужинців: я старанно занотував усіх із них, хто чимсь виявив те чи інше зацікавлення Україною. В цьому мені дуже допоміжною була книжка проф. В. Січинського „Чужинці про Україну", яку я дуже широко використав, додаючи багато матеріялу також із моїх особистих записок та часописних нотаток. Але, певно, й тут багато пропущено.

Щодо інших джерел моєї Енциклопедії, то я подаю в тексті авторів багатьох використаних мною книжок, назви яких, — задля ощадження місця, — дуже скорочені, а чужомовні перекладені. Кермувався я при цьому думкою, що фахівцям вистачатиме й скорочена назва книжки — з точним заподанням сторінок, — а не-фахівцям і повна назва книжки не багато дала б. Зрештою при кінці Енциклопедії буде подано докладний список використаної літератури з поясненням скорочень.

Дуже можливо, що в моїй Енциклопедії буде знайдено чимало помилок і недоліків, — хай доброзичлива критика їх виправить, — але даючи до рук нашому громадянству цю свою Енциклопедію, — плід довгих років студій і систематичного підбирання матеріялів, — кермувався я бажанням дати книжку не тільки багату на фактичний матеріял, але й перейняту духом християнської етики, загроженої розростом безбожницького матеріялізму, та здорового українського понадпартійного націоналізму, потрібного нашій поневоленій Батьківщині".

23-го серпня буде відкрита Канадійська Крайова Виставка

Найбільша в світі щорічна виставка розпочинається на виставковій площі Торонто 23 серпня ц. р. Кожного року Канадійська Крайова Виставка стягає під час свого 14-денного тривання яких 3.000.000 відвідувачів. Правда, деякі виставки в світі притягають більше число відвідувачів як торонтська, але жадна з них не є щорічною імпрезою.

Канадійська Крайова Виставка розвинулася з малої пересувної виставки, що її влаштовувано в поодиноких міських осередках Онтаріо в половині 19-го століття. 79 років тому влаштовано її в Торонті і з тієї пори вона зростає безупинно. З відкриттям Будинку Королеви Єлисавети, збудованого коштом 3.500.000 дол., для приміщення експонатів, у яких зацікавлене жіноцтво, Крайова Виставка вступає цього року в новий період розвитку.

Згаданий будинок приміщує театральну залю на 1.325 місць, з рухомою сценою і штучним охолоджуванням повітря, два ресторани і 63.000 кв. стіп простору на експонати. Заплановано той будинок для великих конвенцій, що продовж року відбуваються в місті, а зокрема під час виставкового сезону.

Крайова виставка стала традиційною канадійською виставкою з індивідуальним підходом: відвідувач знаходить там те, що він бажає знайти. Для одних ця виставка є тільки карнавалом з великою алеєю „Мідвей" та її численними розвагами; для господинь виставка є показом останніх мод домашнього устаткування; для інших — це величавий показ перед Ґрендстенд. Цьогорічна вечірня програма включає виступи Баб Гопа, а післяобідню програму першого тижня виповнюватиме цирк „Рінґлінґ Браз і Барнум енд Бейлі".

Але виставка не обмежується тільки до цих речей. В будинку, що займає 25 акрів ґрунту, відбувається виставка хліборобських експонатів. Її значення віддзеркалюється найкраще в нагородах: грошеві нагороди для власників першоякісної худоби є найкращі в Канаді, а серед світових виставок займають тільки друге місце. Крім того є там багато чужоземних експонатів. Під час виставки відбуваються теж великі паради — в День Вояка (24 серпня) і День Праці. Гратиме оркестра Айріш Ґардс Бенд.

В останніх днях виставки відбувається канадійський міжнародній летунській показ: 6 і 7 вересня. На побережжі, 30 серпня, відбудеться „Лейк Фейр Дей" з багатою програмою водного спорту.

Канадійську Крайову Виставку здавна називали великим вільним університетом. Назвіть будь-який експонат, в якому ви заінтересовані, а напевно знайдете його десь на цій виставці і переконаєтесь, що це наймодерніший експонат даної речі на цю пору.

(„Канадійська Сцена")

Відкриття Українського Музею й Архіву ОО. Василіян

28-го липня в Мондері, Алберта, відбулося врочисте посвячення й відкриття Українського Музею й Архіву ОО. Василіян.

Музей ОО. Василіян своїми початками сягає в піонерські часи українського поселення в Канаді та приїзду ОО. Василіян до Канади. Найбільшу заслугу в збиранні музейних експонатів має ВПр. о. Йосафат Жан, ЧСВВ, який придбав музеєві велику кількість — просто неоцінної вартости — експонатів. О. Жан під час свого побуту в Україні віднайшов неповторні пам'ятники української культури, як наприклад: рукописи з XV-XVI ст., „Апостол" Федоровича, Острозьку Біблію та багато інших цінних речей.

Цю збірку запопадливо підтримували і зберігали о. Ніль Саварин, ЧСВВ, тепер. єпископ Едмонтону, і о. Мелетій Соловій, ЧСВВ. По приїзді до Канади о. Орест Купранець, ЧСВВ, виявив зацікавлення до цієї збірки і почав старання, щоб її зберегти для майбутніх поколінь та публічного користування. Для тієї цілі настоятелі ЧСВВ передали просторий двоповерховий будинок колишньої друкарні. По закупі відповідних скляних шаф частину цінних і цікавіших експонатів виставлено для оглядання.

Збірка ділиться на двадцять відділів. Тут згадаємо тільки про деякі цікавіші експонати з поодиноких відділів: старовинна рукописна Цвітна Тріодь з першої половини XV ст., рукописне Євангеліє з XV ст., Апостол Федоровича (1574), Острозька Біблія (1580), Вилеський Акафістник (1628), Кодекс Ґраціяна (1472), перша ілюстрована латинська Біблія (1520), Хроніка Землі Руської (1611), Географічний Атлас (1588), Подорожі Рамузія з першою мапою Монтреалю (1554), англійські торговельні пергамени з XVII ст., опис і мапа України Вопляна, збірка мап України з XVII-XVIII ст., монети й банкноти з II ст. до Хр.-XIX ст. по Хр., медалі (найцікавіші: папська з 1664, Людвіка XV, Наполеона, Олександра I з 19 березня 1814 р. з нагоди здобуття козаками Парижу і т. п.), церковні речі (олив'яна чаша з XIV ст., срібна чаша з XVII ст. і т. п.), різні частини зброї з XVI-XX ст., староримські знахідки, українські піонерські ужиткові речі, поштові марки (між ними є понад 150 перших випусків з різних країн світу) і т. п. Останньо дуже сильно розбудовано відділ українського народного мистецтва, а саме: вишивки, різьба, килими, тканини, кераміка, писанки тощо. На особливу увагу заслуговують чотири манекени народної ноші: полтавки, козака, гуцула та буковинки. В найближчому часі дирекція Музею плянує зодягнути ще шість манекенів української ноші.

Дуже великою прикрасою Музею є зразок української дерев'яної церковці з XVII ст., що її виконав п. Іван Семенюк.

У великій праці над влаштуванням і розбудовою Українського Музею й Архіву ОО. Василіян у Мондері, що ведеться під проводом директора о. Ореста Купранця, ЧСВВ, багато помогли й помагають різні українські католицькі організації та поодинокі особи. Особливо треба відмітити музейну секцію ЛУКЖ у Мондері, головою якої є пані Михайлина Малко. Також не можна поминути співпраці ВПр. о. Мирона Дацюка, ЧСВВ та братів Андрія Ковча й Методія Камінського, ЧСВВ.

Врочисте посвячення та відкриття Музею почалося св. Літургією, яку відслужили ВПр о. Володимир Шевчук — протоігумен ОО. Василіян у Канаді, о. Йосафат Жан, ЧСВВ — почесний директор Музею й ВПр о. Мирон Дацюк — маґістер Новіціяту в асисті василіянських студентів. Дияконували отці: П. Грабець, ЧСВВ й Корнило Пасічний, ЧСВВ. Співав катедральний мішаний хор з Едмонтону під орудою ВПр. о. Боніфатія Слободи, ЧСВВ. Святочну проповідь виголосив ВПр. о. Максим Марків, ЧСВВ. Апостольське Благословення, що його надіслав Його Святість Папа Пій XII, передав учасникам торжества о. Орест Купранець, ЧСВВ.

Безпосередньо по св. Літургії відбувся акт відкриття й посвячення Музею. Акту відкриття доконав Дост. Р. Д. Джорґенсон — міністер публічної добродійности в товаристві інших достойників. Акту посвячення доконав ВПр. о. Йосафат Жан, ЧСВВ, після чого достойні гості оглядали Музей.

Пообідня частина відбулася в парку „Україна". З промовами виступали: пані М. Малко — голова Музейної секції ЛУКЖ, посол С. Ружицький, посол П. Стефура, проф. д-р О. Старчук — від Албертійського університету, проф. д-р Володимир Кисілевський — представник оттавського міністерства громадянства й директор Департаменту славістики Оттавського університету, дост. Р. Д. Джорґенсон і ВПр. о. Володимир Шевчук — протоігумен ОО. Василіян у Канаді. Господарем свята був п. Орест Демків з Едмонтону. Мистецькою програмою керував ВПр. о. Б. Слобода, ЧСВВ.

В мистецьку програму входили такі точки: „Єднаймося, діти України" — І. Омельський, „Учітеся, брати мої" — Д. Котко, „Ясне сонце з неба сяє" (уривок з поеми „Слово о полку Ігоревім") — М. Лисенко, „Шумить гуде дібровонька" — М. Лисенко, „Ой горе тій чайці" — М. Леонтович, „Дума про Нечая" — О. Кошиць. Ці пісні проспівав катедральний мішаний хор під орудою ВПр. о. Б. Слободи, ЧСВВ. Народні танки виконали: Т. Дацьків, С. Дацьків, Ф. Бенгорський, Р. Оприско, І. Ковальчук, Б. Литвин, Ш. Палій при музичному супроводі В. Гися й П. Камінського. Милою появою був виступ наших студенток Літніх Курсів Українознавства, що їх ведуть ОО. Василіяни в оселі св. Василія біля озера Піджен.

З нагоди відкриття Музею прибула на адресу о. директора велика кількість привітів, з яких деякі згадаємо: Святіший Отець Папа Пій XII — Апостольське Благословення, ВПреосвящ. Архиєпископ Ґ. Паніко — Апостольський Делеґат у Оттаві, ВПреосв. Митрополит Максим Германюк, ВПреосв. Архиєпископ Іван Бучко з Риму, Преосв. Ісидор Борецький, ВПр о д-р Б. Маланчук — протоігумен ОО. Редемптористів, Дост. Дж. Діфенбейкер — прем'єр Канади, д-р С. Витвицький — президент УНР, Дост. Л. Сен Лоран — лідер державної опозиції, Дост. М. Старчевський — міністер праці та багато інших.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Лос Анджелес, Каліф.

Концерт Р. Рудницького в Лос Анджелесі

Обдарований юний мистець-музик Роман Рудницький відвідав 20 липня ц. р. з своїм концертом і Золотий Захід та метрополію Лос Анджелес Український загал чув і знає 14-літнього Рудницького, бо кожного цікавить побачити його, слухати його концерту та подивляти його високу техніку опанування інструменту. На жаль, так якось склалося, що розреклямування концерту зовсім не дописало. Широкий загал про концерт не знав, розіслано тільки запрошення і то якось тільки деяким людям, а в наслідок того на концерт прибуло занадто мало публіки. Шкода.

Дві імпрези в той сам день і в той сам час

На сході ЗДА живе багато наших людей і вони собі можуть позволити і на такі штуки як дві імпрези в один день, в тім самім часі і на тій самій вулиці. Але, на Золотому Заході, нашого люду мало, товариств (паперових) багато, наших церков рівно ж аж три, але імпрези робилося, звичайно, в порозумінні з Українською централею. Аж цього року, якось ненароком від цієї доброї традиції відступлено, з чого вив'язались всілякі непорозуміння.

А. Вусик

Клівленд, Огайо

„Ґарденпарті" у посолки до Конґресу п. Болтон

На запрошення п. Болтон, посолки до Конґресу з 22 округи, урядило „Нейшиналіти Сервіс Сентр" велику ґарденпарті в розлогих, прегарних городах п. Болтон при Річмонд Ровд. З української сторони взяла участь оркестра СУМА під батутою проф. Романа Лесика, та група танцюристів того ж СУМА. Виступ нашої оркестри, як і продукції молодих танцюристів, захопили присутніх, виказали зорганізованість нашого громадянства і додали ще одну сторінку до пропаґанди нашого імени. Крім запрошених народностевих ґруп, взяли участь в „парті" також особи з тут. товариства, з молодим п. Болтоном, б. конґресменом (з округи Пейнсвіл) на чолі.

Українці взяли участь у 8-му Міжнародному Конґресі Мовознавців в Осльо

В Осло, Норвеґія, відбувся в днях 4-10-го серпня ц. р. восьмий із черги Міжнародний Конґрес Мовознавців для вивчення сьогоднішнього стану лінґвістики, дискусій, та для наміченя дальших напрямних у мовознавчій праці. З-поміж 25 країн заступлені були ЗДА, Канада, Вел. Британія, Франція, Італія, обидві Німеччини й ін. країни. Із-поза залізної заслони приїхали делеґати з Російської й Естонської ССР, а теж із Польщі, Чехословаччини, Мадярщини й ін. Офіціяльного представника підсовєтської України не було й українське мовознавство на конґресі заступав проф. Яр. Рудницький з Вінніпеґу, маючи мандати від Лінґвістичної Асоціяції Канади, Української Вільної Академії Наук — УВАН у Вінніпезі, й Американського Назвознавчого Т-ва. Він дав доповідь про „Назовничий білінґвізм в Канаді й ЗДА" і брав участь у дискусіях над окремими питаннями із мовознавства. Доповіді й дискусія відбулися в англійській, французькій, італійській і німецькій мовах. Найчисленніше були заступлені американські мовознавці, із слов'ян — поляки.

З нагоди конґресу відбулася міжнародна виставка нових видань із мовознавства, в якій прийняла участь УВАН (Канада), виставляючи на столах серії „Ономастика" й „Славістика" з працями Р. Смаль Стоцького, Ю. Шереха-Шевельова, П. Ковальова, Яр. Рудницького, М. Боровського й ін. Вперше в історії лінґвістичних конґресів було відведено на виставі окреме місце для українського мовознавця, репрезентованого виключно виданнями української науки на еміґрації.

Після конґресу в днях 10-14 серпня члени його відбули організовані тури по Норвеґії, зокрема до найзамітніших фйордів країни.

Совєти помагають упромисловлюватись Туреччині

Анкара. — Туреччина, найбільш антисовєтська держава в НАТО, яка завдячує взагалі свою екзистенцію доктрині Трумана, що була проголошена в обороні Греції і Туреччини проти комуністичної аґресії, — раптом опинилась у сфері активної інфільтрації совєтським капіталом і совєтським технічним персоналом. Большевицька дипломатія, не добившись безпосередніх політичних успіхів залицяннями суто політичного змісту, здобула поважний успіх, запропонувавши без ніяких попередніх політичних передумов фінансову й технічну допомогу Туреччині в ділянці творення нових промислових варстатів. У Москві перебувала 40 днів турецька делеґація, яка вкінці вернулась до Анкари з підписаною умовою про згоду Совєтів на збудування в Туреччині коштом 10-х до 14-х мільйонів дол. фабрики скла, яка продукувала б річно 35.000 тонн скла. Москалі зобов'язались також вибудувати туркам фабрику соди, потрібної для фабрикації мила і скла. Капітал і техніків мають дати Совєти. Турецькі кола виправдують це господарське турецько-совєтське наближення браком зацікавлення американського капіталу турецьким ринком. Знову ж американські коментатори скидають вину на турецькі митні приписи, які унеможливлювали реалізування різних американських промислових задумів на терені Туреччини тому, що в практиці не дозволяли на спроваджування потрібних сирівців, машин і споруд, обложених величезним імпортовим митом. Американські техніки не мали теж змоги привезти ані спровадити потрібні для їх мінімальної вигоди предмети особистого вжитку. Це знеохотило американський капітал, який взявся був за упромисловлення Туреччини. Зрештою, впродовж останніх 10 років Туреччина діставала від ЗДА щорічної допомоги від $70.000.000 до $135.000.000.

Короткі Вістки

● **Американська Інформаційна Аґенція** — запевняють американські газети — має поважні труднощі з перекладанням заяв і відповідей през. Айзенгавера на його щотижневих пресових конференціях. Стиль Президента, його будова речень, вислови й скороти такі, що їх трудно віддавати поправно в чужих мовах.

● **В Англії** випав уночі з останнього понеділка такий сильний дощ, що в різних частинах краю вода розмила залізничі насипи, понищила шляхи і позаливала пивниці. Однак повені не було, бо дощ тривав надто коротко. Зате великої шкоди наробив дощ в столиці Норвеґії, Осльо: його випало на сім з половиною цалів — рекорд в Нарвеґії.

● **Трамвайні робітники** у Лодзі незадоволені підвищенням платні, яке вони дістануть в залежності від доходу з податку на алькогольні напої. „Тепер п'яниці будуть пхатися до трамваїв, звідкіля їх раніше викидано, і казатимуть, що вони п'ють у нашу користь" — заявив з гіркотою один трамвайний кондуктор.

● **У четвер 15 серпня ц. р.** в Індії вийшли на волю тисячі в'язнів. В одному тільки Бомбаї звільнено їх 5.000. Вони скористали з амнестії, проголошеної з нагоди 100-річчя першого повстання в Індії проти англійського володіння. 15-те серпня — день індійської самостійности і державне свято.

● **Річка Делавар**, внаслідок довгої посухи, осягнула під Филаделфією найнижчий рівень за останніх 40 років. Пригадують, що під Різдво 1776 року ген. Джордж Вашинґтон, поспішаючи до Трентону в Ню Джерзі, мусів переправлятись через Делавар човнами. Тепер у тому місці вода нижче колін, а подекуди по кістки.

З НАШИХ БУДНІВ

ПОМІЧНИКИ ГУМОРИСТА

Сутужно приходилося б робітникові пера в ділянці гумору і сатири, якби не т. зв. підпомаґачі, люди доброї волі, готові кожночасно подати вам помічну руку — порятувати якимось „джовком", чи то пак дотепом у наглій потребі.

Якщо поминути мовчанкою розповідачів типу Михася Островерхи, в дотепах яких стільки „фольклору", що папір цього не витримує, то решту інших „віцманів" можна поділити на дві категорії.

Дозвольте запрезентувати вам представника першої категорії, добродія Б.

. . . Відбувається якийсь національний пікнік — відкриття пам'ятника, чи щось подібне. Ви ще не вспіли викарабкатись з авта й кості розпростувати, як на вас кидається ураганом той самий добродій Б., розповідач дотепів.

— А, добре, що я вас бачу! Знаменито! Маю для вас прекрасного джовка. А втім це не джовк, а правдивий факт! Лопнути зо сміху можна, ой, не витримаю! Ха-ха-ха! — і пан Б. зайшовся розкотистим реготом, аж захлиснувся і сльози покапали з очей.

Раптом замовк.

— Гов! Стривайте: як же він починається? . . Ну, як?! — і вдарив себе кулаком по лобі. — От, халепа, забув! Ідіот! Цілком забув, як починається. Як заорало!

— Такі речі треба записувати, — втручаю делікатно, щоб його не бентежити.

— Маєте рацію! Я вдома пригадаю і запишу, а записку лишу вам у „Сурмі", або „Арці". Це ж знаменитий кавалок! Лопнути можна!

Розповідач сердечно зареготався і, розмахуючи руками, побіг кудись, може кому іншому продавати свого знаменитого „джовка" . . .

Але з забудьками ще півбіди. Такий хоч довго не знущається над вами. На жаль, існує друга категорія розповідачів, що визначаються прекрасною пам'яттю . . . До цеї категорії я зараховую пана інженера Я. Той має свою рафіновану методу: насамперед хватає вас за середній ґузик в маринарці, або в сорочці, міцно стискає його в руці і питає:

— А ви знаєте джовка про козу і рабіна?

Розуміється, що знаю про козу і рабіна, але відповідаю — ні. Бо як скажу, що знаю, то коханий інженерко всуне мені якийсь інший, оклепаний дотеп, але ще довший та скучніший.

Інженер Я. розповідає жарти довго і понуро, сам не усміхнеться. Кожний дотеп доповняє власними коментарями і моральною, так сказати, наукою, від чого вам кишки перевертаються і нерви скачуть.

Врешті, шарпнувши вас за ґудзик, питає з гордою міною:

— Ну, що? Добрий віц?

— Та добрий, кажу, але він був надрукований у календарі „Свободи".

— Неможливо!

— Правда. Я сам його переписав з якогось іншого календаря.

— То, хіба, дуже давно?

— Десь так три-чотири роки тому.

— Е, — махнув рукою пан інженер. — Хто ж там нині пам'ятає, що було три роки тому? Американець забуває, що вчора їв. Ви сміло можете пустити його ще раз у газету, як новий. Ну, що, пустите? . . Дайте слово чести!

Слово чести дав, але не пустив. Просто — совісно було . . . Бо ж цей жарт про козу і рабіна я вже зтри рази „вілігрівав" і передруковував, як новий . . .

Ікер

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во „Подільська Січ", Відд. 8, повідомляє своїх членів, що збори Т-ва відбудуться в неділю 18-го серпня, в домі Клюбу — при 13 Washington, о год. 2-ій по пол. Просимо явитися і вирівняти свої вкладки. Приймаємо членів, без вступного, як до УНСоюзу, так і до Т-ва. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ЮРКО КОСТИРКО
НАЙМОЛОДШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ІНЖЕНЕР У ЗДА

Юрко Костирко прибув зі своїми батьками до ЗДА у квітні 1950 року. Маючи за плечима не малий для свого віку досвід скитальця, Юрко, ставши обома ногами на землю Вашингтона, з завзяттям почав учитися, розуміючи, що наука відкриває людині двері в усіх напрямах. Вступивши до Гай Скул у віці 13 років, вже у 15 з половиною років він закінчив школу, заїнявши перше місце та діставши 11 нагород, грошову премію та інші відзначення. Після того вступив до Сіті Каледжу на факультет хемічної інженерії, де також увесь час намагався не „пасти задніх".

Тепер, коли Юркові настало 20 років, в перших днях червня він прийшов до фінішу у змаганні на одержання вищої освіти, зайнявши 5-те місце на факультеті. Він дістав диплом бакалавра інженерії з почесною відзнакою „кум лауде".

Маючи багато пропозицій праці від різних фірм, він не погнав за свіжим доляром, а скористав з пропозиції Мишігенського університету, який запропонував йому стипендію 1500 долярів та безплатну науку на протязі 2-ох семестрів для досягнення наукового ступня „майстра". Такій можливості продовження науки сприяли добрі атестації процедури каледжу та ґрунтовне знання 5-ох мов.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

Родина в глибокому смутку повідомляє, що, дня 14-го серпня 1957 року — упокоївся в Бозі —

ЙОСИФ БАЛЕВИЧ

проживши 61 рік.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ 17-го СЕРПНЯ 1957 р., о год. 1:30 по полудні, з пох. заведення Woodrow W. Parchuc Home for Funeral — 439 Іст 5-на вул. в Ню Йорку.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОВІДОМЛЕННЯ

KOWBASNIUK AGENCY
НОТАРІЯЛЬНЕ БЮРО
277 East 10th Street New York 9, N. Y.
БУДЕ ЗАКРИТЕ
З ОГЛЯДУ НА ВАКАЦІЇ
від 17-го серпня до 26-го серпня 1957 р.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"!